

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

32

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister voor Klimaat en Energie over *de vergoedingen die netbeheerders betalen voor duurzaam opgewekte stroom* (ingezonden 10 augustus 2022).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 23 september 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3825.

Vraag 1 en 2

Bent u bekend met het feit dat TenneT in 2021 4 miljard euro heeft moeten uitkeren als vergoeding voor duurzaam opgewekte stroom die het kreeg van eigenaren van windmolenparken, maar niet op het landelijke netwerk kwijt kon?¹

Kunt u een overzicht geven van de totale kosten die netbeheerders in 2021 hebben gemaakt aan vergoedingen voor duurzaam opgewekte stroom die men uiteindelijk niet op het landelijke net kwijt kon?

Antwoord 1 en 2

De 4 miljard uit het krantenbericht waarnaar verwezen wordt², betreft de kosten die TenneT in 2021 in zowel Nederland en Duitsland heeft gemaakt om de leveringszekerheid van het elektriciteitsnet te garanderen. De kosten die TenneT heeft gemaakt voor het oplossen van transportproblemen (redispatch-kosten) waren in Nederland in 2021 € 336 miljoen.

Om de leveringszekerheid te waarborgen lost TenneT onder andere transportproblemen op. In deze gevallen is de capaciteit van het net op een bepaald knelpunt onvoldoende om het geplande transport te laten plaatsvinden. Dan moet TenneT de opwek of het gebruik van elektriciteit verplaatsen. Dit doet TenneT door de markt via biedplatformen te vragen om op de ene plek minder te produceren (of te consumeren) en op een andere plek meer. Met behulp van deze biedplatformen kiest TenneT de beste en goedkoopste oplossing voor het transportprobleem, ongeacht de bron van de elektriciteit.

Vraag 3

Heeft u al een beeld van de vergoedingen die netbeheerders in 2022 ongeveer zullen moeten betalen?

¹ Website De Telegraaf, 18 maart 2022 (<https://www.telegraaf.nl/financieel/478796764/zo-lopen-bedrijven-overal-stuk-met-hun-groene-energiekamer>).

² Zo lopen bedrijven overal stuk met hun groene energiedroom | Financieel | Telegraaf.nl

Antwoord 3

Tot en met 30 juni 2022 heeft TenneT in Nederland € 188 miljoen uitgegeven om transportproblemen op te lossen. Gezien de huidige omstandigheden op de energiemarkt is het voor TenneT niet mogelijk om een vooruitblik te geven over hoe de redispatchkosten zich de komende tijd gaan ontwikkelen.

Vraag 4

Bent u het ermee eens dat het betalen van deze vergoedingen zonde van het geld is en beter besteed kan worden aan het uitbreiden van het elektriciteitsnet en het opleiden van technisch personeel?

Antwoord 4

Uiteraard probeert TenneT de kosten voor redispatch zo laag mogelijk te houden en de noodzaak van redispatch zo veel mogelijk te vermijden. TenneT sluit vanuit dat oogpunt in beginsel alleen marktpartijen aan waar voldoende transportcapaciteit voor is. Wanneer onverhoopt toch congestie ontstaat is de inzet van redispatch een economisch efficiënte manier om met transport-schaarste om te gaan. De uitgaven van TenneT voor redispatch gaan niet ten koste van investeringen en het opleiden van personeel.

Vraag 5 en 6

In welke mate worden deze kosten uiteindelijk aan de burger doorberekend? Indien deze kosten worden doorberekend of indirect door de burger worden betaald, hoe vindt u dit uit te leggen, gezien de enorm hoge energieprijzen van de afgelopen maanden?

Antwoord 5 en 6

De doelmatige kosten die gepaard gaan met redispatch mag TenneT bij haar afnemers in rekening brengen. Ongeveer 85 tot 90 procent van zijn tarieven brengt TenneT in rekening bij de regionale netbeheerders, die deze kosten mogen doorberekenen aan hun klanten (zowel huishoudens als bedrijven). Dat de nettarieven voor huishoudens gebaseerd zijn op de efficiënte kosten van netbeheerders, waaronder de kosten voor redispatch, vind ik redelijk. De ACM stelt de tarieven vast en beoordeelt de doelmatigheid van netbeheerders. De ACM stelt ook de tariefstructuur vast; hierin is vastgelegd hoe de kosten van het elektriciteitsnet over de afnemers worden verdeeld. De ACM gebruikt hierbij het uitgangspunt dat de tarieven de werkelijke kosten moeten weerspiegelen. Zowel de taak van ACM om de tarieven vast te stellen als de uitgangspunten waaraan de ACM moet voldoen, staan vastgelegd in Europese regelgeving.

Vraag 7

Bent u het ermee eens dat er in het verleden in onvoldoende mate is geanticipeerd op de benodigde netverzwaringen? Wat was de rol van uw voorgangers hierin?

Antwoord 7

Ik stel vast dat de energie-infrastructuur zich afgelopen jaren, ondanks forse versterkingen door netbeheerders, minder snel heeft ontwikkeld dan de onverwacht sterk gestegen vraag naar transportcapaciteit. De vraag naar transportcapaciteit is onlangs sterk toegenomen door de hoge gasprijen waardoor partijen eerder willen elektrificeren. Eerder is de kostprijsverlaging bij hernieuwbare energie sneller gegaan dan verwacht en was er van te voren onvoldoende helder waar hernieuwbare energieproductie precies zou komen. Dit inzicht was wel nodig voor de aanpassing van de infrastructuur. Ten slotte was er ook in het klimaatbeleid sprake van voortschrijdend inzicht, bijvoorbeeld de afstap van laagwaardige warmte uit biomassa. Dit heeft effect op de benodigde elektriciteitsinfrastructuur.

Vraag 8

Kunt u aangeven of netbeheerders in voldoende mate het net kunnen verzwaren om grotere problemen en daarmee onnodige kosten in de nabije toekomst te voorkomen? Indien dit niet het geval is, is het mogelijk om een stop te zetten op de productie van nieuwe windmolens totdat het probleem op het net is opgelost?

Antwoord 8

Op dit moment kunnen netbeheerders niet onmiddellijk in alle gevraagde transportcapaciteit voorzien, ondanks het fors opvoeren van de investeringen. Netbeheerders moeten uiteindelijk alle partijen van transportcapaciteit voorzien. Een specifieke stop voor individuele (wind)projecten lijkt me dan ook niet wenselijk, wel kijk ik of ik uitbreidingsinvesteringen maatschappelijk kan prioriteren. Hierover heb ik uw Kamer op 9 september ook geïnformeerd, Kamerstuk 29 023, nr. 343.

Vraag 9

Indien dit niet mogelijk is, kunt u aangeven of het mogelijk is om bijvoorbeeld producenten van windenergie via een flexibele aansluiting te dwingen om hun productie tijdelijk af te schakelen zonder daarvoor een vergoeding te krijgen, zoals wordt gedaan in West-Vlaanderen?³

Antwoord 9

Netbeheerders werken in Nederland ook aan een contract waarbij partijen bij drukte op het net niet mogen invoeden. Ze dienen hiervoor een voorstel in bij de ACM om deze zogenoemde non-firm Aansluit en Transport Overeenkomsten mogelijk te maken. Het aangaan van een dergelijk contract zal overigens altijd op vrijwillige basis zijn.

Vraag 10

Kunt u deze vragen voor het commissiedebat Elektriciteitsnet, energie-infrastructuur en RES van 28 september 2022 beantwoorden?

Antwoord 10

Ja

³ Website De Tijd, 13 juli 2022 (<https://www.tijd.be/ondernemen/milieu-energie/west-vlaamse-windenergie-kan-niet-meer-altijd-het-net-op/10401778.html>).